VÍRA TVÁ TĚ ZACHRÁNILA

Lk 17,11-19

„Ani nepoděkoval," řekneme pohoršeně o někom, komu jsme prokázali nějakou službu, a on neměl ani toho kouska slušnosti, aby řekl „děkuji". A tak spolu s mnohými uzavíráme: „Nevděk světem vládne." Když někomu prokážeme něco dobrého, zejména nezištně, býváme dost citliví na odezvu. A když žádná nepřijde nebo se za prokázané dobro ještě se zlou potážeme, pak jsme z toho pohoršeni. Poděkovat je přece slušnost. Když Ježíš uzdravil deset malomocných, podivil se, že se vrátil jen jeden, aby za to Bohu poděkoval a vzdal mu chválu. Bylo v tom také takové pohoršení nad nevděčností uzdravených? Nebo je v tom ještě něco víc? Jistě i zde můžeme vidět potvrzení známého rčení „Nevděk světem vládne", ale nebyl by to Ježíš, kdyby v tom nebylo ještě něco víc než prosté pohoršení nad nevděčností. Ježíš i zde myslí na ty, kterým prokázal milosrdenství a je mu jednoduše líto, že to dobré, co v nich započal, nepřišli dotáhnout až do konce. A to je vždycky škoda.

1. Malomocní

Ježíš je na cestě do Jeruzaléma. Náhle ho ale zastaví volání zdálky. Nejde tu ovšem o neuctivé pokřikování, je to volání o pomoc. To, že zaznělo zdálky, mělo svůj důvod. Takto se projevovali malomocní. Bylo to zcela v souladu s „bezpečnostními předpisy", které nařizovaly, aby se malomocní drželi stranou od ostatních. Malomocní byli odsouzeni k neveselému osudu vyhnanců ze společnosti. Jejich utrpení bylo veliké. Jednak tu byla *sama nemoc*, při které člověk odumíral zaživa. Dále zde byla *sociální vyloučenost*, kdy lidskou blízkost poskytovali pouze podobně stižení nešťastníci. A navíc u toho byla cítit ještě *duchovní vyloučenost*, protože nemoci a neštěstí se často pojímaly jako Boží trest. Nelehký úděl malomocných umocňovala i další ustanovení zákoníků a rabínů: Vyjadřuje to např. věta z Talmudu: „Čtyři jsou podobni mrtvému: chudý, malomocný, slepý a bezdětný". Malomocenství bylo považováno za legitimní důvod k rozvodu. Dochoval se také příběh, jak nějaký rabín zaháněl malomocného kamením a volal: „Jdi na své místo a neposkvrňuj lid". Nejhorší ovšem bylo to, že malomocní byli považováni za Bohem proklaté a zavržené. A jistě se tak museli cítit, zvláště když jim to ostatní (tedy ti šťastnější, ti zdraví) tak ochotně předhazovali. Zákoníci učili, že malomocenství je trest za pomluvu, prolití krve, křivou přísahu, za nemravnost či krádež. Pokud jste tedy onemocněli malomocenstvím, dostali jste se minimálně do těžkého podezření, ze spáchání některého z těchto hříchů. Tedy nemoc sama, už sama o sobě velmi těžká, ale co bylo možná ještě těžší bylo právě vyloučení ze společnosti i ze společenství lidu Hospodinova.

2. Ježíši, Veliteli

Tak i v našem příběhu vidíme deset malomocných, kteří se dle dobových regulí zdržují v uctivé vzdálenosti. A odtud, z dálky volají na Ježíše. Zdá se, že ví, o koho jde. Každopádně volají k Ježíši jako k tomu, kdo by v jejich situaci ještě mohl něco udělat: „Smiluj se nad námi". V jejich jednoduchém zvolání je vtělena veškerá jejich naděje. Ježíš nás může očistit. Tato základní důvěra je vyjádřena i oslovením, se kterým se na Ježíše obracejí: „Ježíši, Mistře", dosl. „Ježíši, Veliteli". Toto zvláštní oslovení Ježíše nacházíme pouze u Lukáše. Označuje někoho, koho bychom dnes nazvali nadřízeným, představeným, někoho, kdo má právo rozkazovat. Tímto neobvyklým označením malomocní vkládají do Ježíše svou naději. Ty jsi Velitel, co ty řekneš, to se stane, ty můžeš nařídit i naší zlé nemoci, aby ustoupila. Udivuje nás v evangeliu stále znovu s jakou jednoduchou přímočarostí dokázali různí lidé volat k Ježíši a důvěřovat mu. Někdy nám možná taková přímočarost víry chybí. Nemáme někdy takovou odvahu víry, jakou měli tito malomocní nebo např. římský setník, který Ježíše prosil za uzdravení svého služebníka: *„Řekni jen slovo, a můj sluha bude uzdraven. Vždyť i já podléhám rozkazům a vojákům rozkazuji; řeknu-li některému `jdi´, pak jde; jinému `pojď sem´, pak přijde; a svému otroku `udělej to´, pak to udělá"* (Mt 8,8-9). Také tento pohan viděl v Ježíši Velitele, u kterého to musí fungovat tak, jako u něj v armádě. Jak prosté. Když já, setník, něco nařídím, tak se to musí splnit. Podřízení musí uposlechnout. Tak i ty Ježíši. Ty jsi také takový Velitel. Když něco vyřkneš, tak se to jistě stane. Podobně volají i malomocní: Veliteli. Tedy s důvěrou, že když Ježíš zavelí, tak se také něco stane.

Je ale dobré uvědomit si právě to, že Ježíš je Velitel. To on rozhoduje, co udělá, ne my. Proto si ani malomocní na Ježíši nic nenárokují. Volají: „Smiluj se nad námi". My věříme, že jsi Velitel, že když ty zavelíš, změní se všechno. Ale víme také, že nejsi povinen to udělat. Proto voláme: *Smiluj se* nad námi. Projev nám milosrdenství.

3. Na cestě víry

A Ježíš odpoví zvláštním způsobem: *„Jděte a ukažte se kněžím!"* (v. 14). Kde je slovo uzdravení – buďte čisti? Kde je dotek, který Ježíš věnoval jinému malomocnému? Není to nějaké odbytí? Proč je posílá ke kněžím? To s nimi nechce mít nic on sám? A proč se mají kněžím ukazovat? Co jim to pomůže? Ovšem tento Ježíšův pokyn jim určitě

něco napověděl. Podle Mojžíšova zákona to byl právě kněz, který podle jistých příznaků rozhodoval, zda dotyčného prohlásit za malomocného. A byl to zase kněz, kdo rozhodoval, zda se malomocenství zacelilo a uzdravilo. Ponechme stranou otázku, zda se vůbec mohl někdo z malomocenství uzdravit. Zdá se, že v Bibli se pod pojem malomocenství zahrnuje mnohem více chorob, plísní, kožních nemocí než jen klasické malomocenství. Z těchto nemocí bylo možné se uzdravit. Z pravého malomocenství tehdy asi těžko. Ale byla zde otevřená možnost, kdyby se to přece stalo, tak zase jen a pouze kněz může navrátit uzdraveného do společenství občanského i duchovního. Tento návrat do života doprovázely očistné rituály a oběti. Pokud tedy malomocní slyšeli, že se mají jít ukázat kněžím, byl v tom *příslib* uzdravení. Nejsou uzdraveni hned a rovnou. Musí s vírou v Ježíšovo slovo jít ke kněžím. Nemají na cestu nic „hmatatelného". Jsou pořád nemocní. Nic se v té chvíli nezměnilo. Ale mají udělat „krok víry", krok do neznáma, kam je doprovodí jen spolehnutí se na Ježíšovo slovo. A takto, na této zvláštní „cestě víry" dojde k uzdravení. Kdyby se na tu cestu nevydali, zřejmě by se nic nestalo a vše by zůstalo při starém.

A tak se ta podivná společnost vydává na ještě podivnější cestu. Učí se doslova za pochodu víře v Ježíše. Musí víru osvědčit cestou. Víra ani pro ně nemá být jen soustavou dogmat a věrouky, pouhým světonázorem, ale docela osobní, praktickou a bytostnou důvěrou v Ježíše a v jeho slovo. A s námi to není jiné. Také my se učíme víře za „každodenního pochodu" tváří v tvář novým a novým okolnostem a výzvám života. Víra v Ježíše je proto něco naveskrz praktického. Je to zásadní otázka, na jakou kartu v životě vsázíme, do jakých rukou se svěřujeme, na čí slovo dáme a konáme. Víra v Ježíše vždy znamená vzít Ježíše za slovo. A to oněch deset udělalo. Možná čekali něco víc, něco víc *hmatatelného*. Ale přijali to, vzali Ježíše za slovo a šli. *„A když tam šli, byli očištěni"* (v. 14).

4. Víra tvá tě zachránila

Až potud je vše v pořádku. Příběh má ovšem ještě jednu důležitou dohru. Jen jeden z deseti uzdravených se vrátil, aby velebil Boha a poděkoval Ježíši. Pro Ježíše je to velký a nepochopitelný otazník. *„Kde je těch devět?"* Ovšem není to jen povzdech nad nevděkem uzdravených. Teprve v návratu k Ježíši přichází plnost uzdravení. Teprve tehdy se uzdravení dokonalo. Ježíši totiž nikdy nešlo jen o tělesné uzdravení. Není bez významu, že pro uzdravení používá NZ nejednou slovo, které znamená vlastně „spása". Když Ježíš uzdravoval nešlo mu jen o odstranění tělesného neduhu, ale aby se dotyčný mohl stát Božím dítětem, Božím člověkem, aby nepřijal jen uzdravení nemoci, ale také nový vztah k Bohu. Proto říká onomu jednomu: *„Vstaň a jdi, tvá víra tě zachránila"* (v. 19). Proč až teď? Vždyť uzdraven už byl. Ano, ale teprve jeho návratem k Ježíšovi se jeho uzdravení a spása dokonává. Teprve ve spojení s Ježíšem jsme skutečně zachráněni. Je smutné, když lidé ve své nouzi volají k Bohu, modlí se, slibují, a když se jim skutečně pomoci dostane, nedotáhnou to dál. Jdou dál, jako by se nic nestalo. Tak asi i těch devět. Prožili úžasnou věc s Ježíšovou mocí, ale potom si jdou dál každý po svém. A tady je ztraceno všechno to dobré, co přijali. Pokud nespojí svůj život s Ježíšem, není jim nakonec zázračné uzdravení nic platné. Jen jeden to pochopil a vrátil se k Ježíši. Cítil, že to nemůže jen tak přejít, že se za ním musí vrátit. Nespokojil se s uzdravením těla. Chtěl být s Ježíšem. Těch devět prožilo uzdravení. A to jim zdá se stačí. Tento nadto prožil nejen uzdravení, ale především ho to posunulo blíž Bohu, blíž Kristu. A jen tak se dokonává to, co Ježíš nabízí. A to byl cizinec, Samařan, je tam zdůrazněno. Dá se z toho odvodit, že těch ostatních devět, nebo aspoň někteří z nich, bylo z Izraele. Ten, který byl v očích Židů Bohu vzdálen, je najednou Bohu mnohem blíž než mnozí z Izraele. Protože se vrátil k Ježíši, je blíže Bohu a jeho záchrana je přivedena k úplnosti.

Dnešní příběh nás tedy vysílá na cestu víry, na cestu důvěry v Ježíšovo slovo. Také my musíme tuto víru osvědčit „za pochodu" životem v jeho každodenních okolnostech a výzvách. Povzbuzením je nám to, že nás na tuto cestu posílá Ježíš sám. Tedy ten, který nám přináší záchranu, naději a Boží blízkost. Spolehnout se na jeho slovo vyžaduje odvahu víry, ale je to slovo Velitele, toho, kdo má moc. Jemu smíme důvěřovat, jak nám tento příběh ukázal. Ale žádejme vždy víc než oněch devět. Nechtějme mít Ježíše jen jako pomocníka ve svých potížích a problémech. Chtějme především být s ním, být v jeho blízkosti, protože pak jsme v blízkosti Otce, v blízkosti Boží. Pak jsme i my vytrženi ze svého „malomocenství" beznaděje, hříchu a nečistoty. Jen v Ježíšově blízkosti jsme skutečně a plně uzdraveni.

Neděle 22.1.2017 Sbor CB Praha 3, M. Žemlička